

COLUMN

De Europese uitdaging

drs. Th.B.F.M. Brinkel

Het conservatisme oefent een sterke verleiding uit op de christen-democratie. Dat schrijft o.a. Herman van Rompuy in dit nummer van Christen Democratische Verkenningen. Deze stelling gaat voor op diegenen die deze politieke beweging zien als het alternatief voor het socialisme. Velen denken dat het socialisme vooruitstrevend is, dus dat de niet-socialisten automatisch behoudend zijn. Vele artikelen in het voorliggende nummer van Christen Democratische Verkenningen getuigen daarvan. Deze uitdaging is nadrukkelijk ook op internationaal niveau manifest.

De columnist van deze maand heeft daarvan recentelijk nog duidelijke voorbeelden meegemaakt. Begin juli organiseerde de Europese Volkspartij onder de aegis van de Konrad Adenauer Stiftung een symposium over de relatie West-Europa/Verenigde Staten. De Konrad Adenauer Stiftung is het wetenschappelijk bureau van de Westduitse CDU. Zij organiseert het kader- en vormingswerk, de kaderschool, etc. Zij heeft enkele honderden mensen in dienst, niet alleen in de

Bondsrepubliek zelf, maar ook in Brussel, in Zuid-Europa, Latijns-Amerika. Het is een schatrijke instelling. De vertegenwoordigers van de KAS doen daarmee veel goed werk. Omdat de KAS onafhankelijk opereert van het partijsecretariaat van de CDU, kan zij dat ook. Bijvoorbeeld voor de christen-democratische beweging in Latijns-Amerika. De KAS vervult een soort sleutelfunctie in de samenwerkende christen-democratische partijen in Europa. Zij is geruggesteund door de macht van West-Duitsland, en heeft een enorm reservoir aan mensen en geld, een uitgebreid netwerk van contacten en een uitstekende organisatie achter zich.

En dat alles gebruikt men ook. Geleidelijk aan zijn de mensen van de KAS zich steeds zelfverzekerder gaan gedragen. De overtuiging dat de christen-democratie het alternatief is voor het socialisme, en dus conservatief, was al overheersend in de CDU. Genoeg om de nazaten van Bismarck en de keizer van Oostenrijk-Hongarije zich er thuis te doen voelen. De CDU haalt de banden aan met de Britse conservatieven van mevrouw

Thatcher, de republikeinen in de Verenigde Staten, en meer van dergelijke stromingen. De Konrad Adenauer Stiftung doet dit nu ook. Zij heeft goede contacten met de Heritage Foundation in Amerika. Deze club stelt zich ten doel: individuele vrijheid, beperking van de rol van de overheid, een sterke nationale defensie en vrijhandel. Zij houdt vurige pleidooien voor SDI, voor bezuinigingen op de binnenlandse uitgaven, en een krachtige bestrijding van het communisme in de Derde Wereld. Het nationale Amerikaanse belang staat voor deze Heritage Foundation voorop.

De Konrad Adenauer Stiftung steunt nieuwe politieke partijen in de jonge democratiën van Griekenland, Spanje en Portugal. Daarmee bewijst zij Europa een goede dienst. Ook daar helpt zij echter bewegingen die in de eerste plaats anti-socialistisch zijn, en die in ruil daarvoor het etiket 'christen-democratisch' opgeplakt krijgen. Met de Nea Demokratia (Griekenland) voelen CDA'ers bijzonder weinig affiniteit. Nog minder met de Alianza Popular (Spanje), waarin ook de vroegere handlangers van generalissimo Franco georganiseerd zijn.

Op het EVP-symposium was deze keer een vertegenwoordigster van de Amerikaanse Association for Public Justice. Dat is een zeer gunstige ontwikkeling. De APJ is een organisatie van geïnspireerde, zeer actieve christenen. Zij proberen de gedachte om vanuit christelijke principes politiek te bedrijven ingang te doen vinden bij de bestuurders van de Verenigde Staten. De APJ-vertegenwoordigster was naar Europa gekomen in de verwachting van haar geestverwanten, die hier een veel sterkere positie innemen, een flinke hoeveelheid inspiratie op te doen. Hoe teleurstellend was het voor haar de betogen van Westduitsers, Grieken, Spanjaarden te moeten horen, waar het conservatisme vanaf droop. Of de Franse sprekers, die afschuwelijk arrogant hun eigen land tot *sanctuaire* (heiligdom) uitroepen. Is de conservatieve verleiding dan zo sterk in de Europese Volkspartij? Macht, geld en

massa's mensen vermogen veel. Ook in Nederland, België, Italië of Ierland is zij voelbaar. En wie meegaat mag zich rekenen tot de machtigen in Europa. De toekomst van de christen-democratische partijen gaat echter niet onherroepelijk in deze richting. De originele wortels van de christen-democratie in Europa zijn nu eenmaal te waardevol om op te geven. Van des te meer belang kunnen dan ook de werkzaamheden van de Groupe de Travail 'Doctrine' zijn. Deze EVP-werkgroep heeft de opdracht een beginseleprogramma voor de christen-democratische partijen in Europa te ontwerpen. Zij werkt aan eenwording op basis van eigen, positieve idealen. Die zijn op de lange duur veel sterker dan de negatieve partijvorming op basis van het zich afzetten tegen een gemeenschappelijke vijand.

Er zijn hoopvolle tekenen dat in Europa op den duur eenzelfde conclusie zal worden getrokken als nu het CDA doet. De christen-democratie kan de grote progressieve, christelijk geïnspireerde beweging vormen naar een zorgzame samenleving. Socialisten, liberalen en conservatieven, die vasthouden aan achterhaalde negentiende-eeuwse ideeën over de staat, het individu en het nationale eigenbelang zal zij achter zich laten.

